



Pázmány Péter Katolikus Egyetem Információs Technológiai Kar

Budapest VIII. Práter utca 50/a.

Megbízó:	Esztergom-Budapesti Főegyházmegyei Hivatal Érsekség
Beruházó:	Főber Rt.
Kivitelező:	Európai Építő Rt. (Középület Építő Rt.)
Építész vezető tervező:	Balázs Mihály
Építész tervező:	Tarnóczy Tamás, Somogyi-Soma Katalin
Építész munkatárs:	Tatár Balázs, Tóók Dávid
Belsőépítész:	Frank György
Szerkesztette tervező:	Baskó Ottó, Becker Ádám
Épületgépész tervező:	Molnár István, Bajor Ervin
Elektromos tervező:	Krién József, Osztrovszki Emese
Fotó:	Bujnovszky Tamás Balázs Mihály

Több perspektívából nézve

2004 decemberében átadták a PPKE Információs Technológia Kar épületének második etapját. Seholse világ közepén, kétszáz méter hosszan elnyúló sávházak közti parkoló Práter utcai részén épült meg az Egyetem. A csend és nyugalom szigete ez az épület. A kifejezetten zárt tömb olyan erős, önmagában álló építészeti kijelentés, amelynek lényegét több perspektívából érdemes szemlélünk. Ámyaltan jelzett, apró gesztusokkal artikulált nyelvet kell olvasnunk; Balázs Mihály építészete oly jellemzően visszafogott eszközökkel, de radikális, tiszta érték-szemlélettel megfogalmazott alkotást értelmeznünk.

Szemből mindenfelé

Először is várakozunk - mondjuk a Práter utcából autóval érkezve, szemben a játszótér sarkán -, amíg a szem hozzá szokik a környezethez. Ez a ráhangolódás alapvető. Mint mikor az ember nyáron verőfényes napból sötét szobába lép, szükséges hagyni időt arra, hogy a látás helyreálljon: a nagy foltokban érzékelte formákból, majd a kontúrokból kibontódnak a részletek, színek, árnyalatok. Itt a Józsefváros közepén is kalibrálni kell a szemet: nézni a világoskék bódét, a panel aljában feltehetően évek óta üresen álló üzletsort, a kuszán egymásba érő előtetőket, az abc színes reklámjait, érezni azt a borzalmas nyomorúságot, amely a sávházak erkélyéről vagy a bejárattokból ordít kifelé.

Aztán lehet fókuszálni az épületre: a fehérén világító belső falak és a sötét külső homlokzatok kontrasztjára, a nehéz tömbszerű szerkesztés finom ellenpontjaira, bordákra, lamellákra, sejtelmes udvarokra, arra a mesterien szerkesztett perspektívára, amely a rafinált (alig több mint 10 fokos) dőlésszögű tetősíknak köszönhetően optikai trüffel reflektál a sávházak hosszanti karakterére.

Majd tekinteni kell másfelé is, messzebb: figyelni az elmúlt száz év során épült lakóházakat, a kibombázott épületek helyét, az ecetfákat, amelyek dacolnak emberrel, autókkal. És persze látni a tűzfalakat, az érett vörös téglá pompázatos szinkavalkádjait, egy elhúzott kényves fekete nyomtatát, a tömör téglafalakban felnyúló mélyedések ritmusát, a lichthofok felülrulkozását, egy tipikus pesti élet metszetét.

A házat így majd úgy

A környezet kettősségének esetelése nem szögyenapítás részéről: az Egyetemet nézve Balázs Mihályt is foglalkoztatta a helyszínen tapasztalható, igen szélsőséges minőség. Épülete ennek megfelelően egyszerre tart távolságot a szomszédságtól, mégsem érzéketlen a városész építésze iránt. Egyfelől jellemző, hogy az egyetem önmaga belső világa felé fordul, nem törekszik párbeszédre, azonosulásra, nem tesz úgy, mintha. A négy, egymás mögött párhuzamosan sorjázó traktus és az őket elválasztó belső udvarok a sávházak irányának éppen ellenforduló ritmust hoznak be a térbe. A szerkesztés belső logikából következik, az arányok, a tömegformálás az új egységen belül értékelhető. Konzekvens módon kívül mindig téglafal, belül fehérre vakolt, áttört felület jelenik meg. Az utcán járva, testközelből leginkább ennek a mélybordó, szigorú falnak a jelenléte érzékelhető, amelyet itt-ott perforál egy ablak, sejtetve a belső világot. Még a főbejáratot adó Práter utcai homlokzat sem mondható nyitottnak: a tömör téglafal felületét csak árnyalatnyit borzolja meg az a fémlamellából álló árnyékoló-rendszer, amely a belső síkban a több emelet magas üveglakokat takarja. A védelmi pozíció az adott helyzetben teljesen érthető: a zártág következik nemcsak a közegből, de magából a funkcióból is. Mert ne felejtjük egy pillanatra sem, hogy az épület nem hómi iskola, hanem a magyar információs-technológia egyik felelőse, ahol jellemző módon számítógépes laborokban folyik az oktatás. A zajtól, közvetlen napfénytől való védettség, a belső udvarokra való tájolás itt tehát

nem kényszer szülte megoldás, hanem a monitorokhoz kötött munka feltétele.

És most váltunk nézőpontot! Épület és a környező világ kapcsolatát egy távolabbi perspektívából vizsgáljuk. Ha az Egyetemet a messzebb lévő házakra fókuszálva nézzük, hiitelen evidenciának tűnik, hogy a már említett külső téglaborítás rimel a régi bérházak mindenhol emelkedő tűzfalaira. A traktusok belső udvarokra néző, fehérre meszelt falában pedig a lichtholok beugrói, hasítékai sejtenek fel. A környezet szerethető, építészeti szempontból is izgalmasnak és sajátosnak mondható jellege transzponálódik itt tehát. Egy, a házak történetéből adódó esetlegesség építészeti eszközzé tömörül, karakterjeggyé válik, átélénygűl. Ha az egyetem és a tűzfalak közti kapcsolatot egyszer megtapasztaljuk, elveszti amúgy ipari jellegét az új tömb, a régi bérházakhoz közelít az Egyetem. Sötétedés után e rokonság újabb jelentéssel telítődik: a belső folyosókról kiszűrődő fény, mint a világítódudvarok ablakain át érzékelhető élet, a téglafalon túlra vonzza a figyelmet. A hangsúly áttevődik a tartalomra, ami odabenn található.

Bent

Ez a jelentés, az épület belső életének hangsúlyozása amúgy sem idegen Balázs Mihály szemléletétől, hiszen megszokhattuk az elmúlt évtized során (mondjuk a Nyíregyházi Szent Átanáz Hittudományi Főiskola, avagy a Matáv székház esetében), hogy a belső térképzés számos új értéket tartogat. Az Információs Technológiai Kar belső térélménye sem következik kiszámítható módon a külső megjelenésből. Ami az utcáról nézve könnyen áttekinthető, egyszerű sémának sejtethető, az benn járva felfedezése váró helyzet. A téglafal kis nyílásai mögé sejtett sötét szobák helyett pedig a bejáraton túl napfényben úszó hatalmas aula fogad. A természetes anyagokkal burkolt felületek, a méltóságtelesen emelkedő konzolos lépcső, a belső udvar irányából hátravetékonyágúnak

gondolt, fénylő üveg barátságosan hív magához. A homlokzat sötét téglaburkolatából semmi sem látszik, itt a dörítőként működő fehér fal a valóság.

A térszerkesztés logikája tiszta: ami az alsó két szinten nagy belmagasságú, összefüggő tér, az a felsőbb szinteken folyosókra tagolt, a külvilággal, utcával vagy belső kottel érintkező traktus. Lent aula, előadó, majdan ebédlő és számítógépes könyvtár található, fenn tanári szobák, tanteremk és számítógépes laboratóriumok. Mégsem érdektelen a lépcsőházakban vagy a folyosókon való bolyongás, mert számtalan váratlan térkapcsolat és apró részlet okoz meglepetést. A térélmény kialakításának alapvető, igen rafinált eszköze, hogy az emeleti folyosók belső fala is részben üveges, ezáltal az ember a négy folyosón keresztül láthat, a ház tulajdonképpen transzparens. Váratlan élmény ez, amely teljességgel ellentmond első percepcióknak, az Egyetem kívülről való észlelésének.



A folyosók üvegfala vagy a belső kelet-nyugat irányú udvara való tájolás nemcsak esztétikai élmény azonban. Az a lehetőség, hogy a számítógépes laborokban folyó munka a folyosóról esetleges módon is megfigyelhető, tulajdonképpen vagyonvédelmi szerepet is betölt. A tájolás következménye pedig, hogy az épület csak részben klimatizált. Az ányékos oldalon a nyári hűtés elhagyható. Ezeket az évezredek óta természetesen alkalmazott megoldásokat finom kinyilatkoztatásnak értékel Balázs Mihály részéről. Az ilyen egyszerű, low-tech eszközök alkalmazása finom fricska az amúgy high-tech egyetemen a kortárs építészeti gyakorlat energiapocsékoló mivolta felé. Egy ilyen részlet azért is fontos, mert őszintén mutatja az építész karakterét. Azt az értékrendet, ami összességében a nagyon is up-to-date információs technológia kar számára olyan új épületet eredményezett, amely sokkal inkább kapcsolódik az elmélyült tudás gondolatához, mint az állandóan újat hajszoló tudománysemlelethez. Balázs Mihály háza természetesen felkészült a technológia kiszolgálására, de nem akarja ezt kiírni zászlajára. Minimális eszközzel, évezredek óta használt

megoldásokkal, az építész az északi népek, avagy a japánok által oly kifinomultan, lényegretörő módon alkalmazott, egyszerű alapelemből építkeztek. Ahol lehet, tágasságot és fényt ad, lehetőséget messze tekintésre és belele nézésre egyaránt. Nyugalmas közeget hoz létre, amelyet aztán finoman ritmizál fával burkolt oszlopokkal, a belső udvar kerengőt idéző kapu sorozatával, lamellákkal, az udvari homlokzat elé kiugró konzolos erkélyekkel, vagy a magasból belógatott lámpákkal.

Mindennek köszönhetően a Pázmány Péter Katolikus Egyetem új épületének belső világa a külső zajos, monoton és személytelen közeg ellenpontja. Békét és nyugalmat teremteni ebben a kontextusban templomépitő ember számára is bravúros feladat - Balázs Mihálynak nem először sikerül életében.

Somogyi Krisztina



Európai Építő Rt.

Központ: 1056 Budapest, Molnár u. 19.
Tel.: 06-1/4847-400, Fax: 06-1/4847-562
E-mail: info@europaiepito.hu
Weblap: www.europaiepito.hu
(Generálkivitelezés)

Bohn Mélyépítő Kft.

1126 Budapest, Kiss János altábornagy u. 11.
Tel.: 06-1/224-0011, Fax: 06-1/224-0012
E-mail: bohn@bohn.hu Weblap: www.bohn.hu
(Munkatér-határolás kött betonfallal, kombinált fűtő cölöpfalal, talajjavítás rövid fűtő (TSD) technológiával készült cölöpkékel)

Vizi&Co. Építőipari és Kereskedelmi Kft.

1071 Budapest, Peterdy u. 15.
Tel.: 06-1/413-3770, Fax: 06-1/413-3777
3532 Miskolc, Nemzetőr u. 31.
Tel.: 06-46/530-218, Fax: 06-46/530-219
E-mail: vizio@vorwerkbp.axelero.net
(Vorwerk padlószőnyeg, Forbo linóleum és PVC, valamint Objectfloor gumí és PVC burkolatok képviselete, illetve kivitelezése)